

Skatteutskottets yttrande**1983/84:12 y****om återinförande av det särskilda forskningsavdraget (FoU- avdraget) vid taxering till statlig inkomstskatt m. m.***Till näringsutskottet*

Särskilt forskningsavdrag har sedan år 1973 medgivits enligt lagen (1973:421) om särskilt forskningsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt (det s. k. FoU-avdraget). Avdraget har fr. o. m. 1983 års taxering varit utformat som ett basavdrag om 5 % och ett ökningsavdrag om 30 % beräknat på ett avgiftsunderlag motsvarande företagets lönekostnader för forsknings- och utvecklingsarbete samt kostnader för förvärv av forskningsresultat m. m. I enlighet med ett regeringsförslag i proposition 1983/84:64 (SkU 1983/84:14) har riksdagen beslutat slopa avdragsrätten fr. o. m. 1985 års taxering.

I motion 1983/84:2595 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) – motionen väckt med anledning av proposition 1983/84:107 om forskning – yrkas att riksdagen beslutar återinföra FoU-avdraget. Samma yrkande återfinns i de med anledning av proposition 1983/84:135 om industriell tillväxt och förnyelse väckta motionerna 1983/84:2640 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) och 1983/84:2645 av Erik Hovhammar m. fl. (m). Motion 2640 innehåller också ett yrkande att förmögenhetsskatten på arbetande kapital i mindre och medelstora företag slopas.

Näringsutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över dessa motionsyrkanden.

Beslutet att slopa FoU-avdraget motiverades främst med att avdraget mera kommit att fungera som en skattesubvention till FoU-intensiva företag än som en verklig stimulans till ökat FoU-arbete och att därför endast en mindre del av de betydande skatteintäkter som genom avdragsrätten undandragits staten kommit den tekniska utvecklingen till godo. Riksdagens beslut skall också ses mot bakgrund av att ett stöd till forskning som har formen av en avdragsrätt vid taxeringen kan utgå först lång tid efter det att ett beslut om forskningsinsatser fattas och att systemet med forskningsavdrag genom avdragets konstruktion varit tekniskt komplicerat för såväl företagen som taxeringsmyndigheterna. Enligt skatteutskottets mening saknar riksdagen – särskilt mot bakgrund av de åtgärder i syfte att främja forsknings- och utvecklingsverksamhet som föreslås i propositionerna 1983/84:107 och 1983/84:135 – anledning att frånträda sin uppfattning i denna fråga.

Vad särskilt angår frågan om förmögenhetsskatt på arbetande kapital i mindre och medelstora företag vill utskottet erinra om att företagsskattekommittén (B 1979:13) enligt sina direktiv har att undersöka vad som kan

göras för att underlätta familjeföretagens försörjning med riskkapital.

Utskottet anser för sin del att de nu aktuella motionsyrkandena bör avslås.

Stockholm den 26 april 1984

På skatteutskottets vägnar

RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s), Lars Hedfors (s), Anna Lindh (s) och Ewy Möller (m).

Avvikande mening

Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anser att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar med "Beslutet att" och slutar med "bör avslås" bort ha följande lydelse:

De skäl som i proposition 1983/84:64 åberopades till stöd för att slopa det särskilda forskningsavdraget finner utskottet föga bärande. Avdraget infördes visserligen som ett provisorium 1973. Mot bakgrund av de mycket positiva erfarenheterna av avdraget permanentades det emellertid så sent som i december 1981 med verkan fr. o. m. 1983 års taxering. 1981 års riksdagsbeslut togs under bred parlamentarisk enighet – endast vpk motsatte sig beslutet. Entydiga uttalanden från näringslivet visar också att FoU-avdraget haft stor betydelse såväl för den långsiktiga planeringen av forskningsinsatser som för finansieringen av nya forskningsobjekt.

Mot den bakgrunden finns det enligt utskottets mening all anledning bibehålla FoU-avdraget även i fortsättningen.

Ett system med avdrag för forskningskostnader är enligt utskottets mening att föredra även av den anledningen att företagen själva kan besluta om forskningsinsatsernas omfattning och inriktning. Man slipper alltså den byråkratiska kontroll och prövning som ett bidragssystem med nödvändighet för med sig.

Frågan om förmögenhetsbeskattningen av arbetande kapital i mindre och medelstora företag har under en följd av år varit föremål för uppmärksamhet i olika sammanhang. Redan i november 1981 föreslog företagsskattekommitén att arbetande kapital i mindre och medelstora företag skulle helt undantas från förmögenhetsskatt. Detta förslag godtogs i princip av en majoritet av de remissinstanser som yttrade sig över förslaget.

Det riskvilliga sparandets villkor har genom åtskilliga riksdagsbeslut under

senare tid allvarligt försämrats. Skatteutskottet tänker bl. a. på slopandet av den 30-procentiga skattereduktionen för aktieutdelning, den nya vinstdelningsskatten, den skärpta beskattningen av realisationsvinst vid försäljning av aktier och omsättningsskatten på sådana tillgångar. Härtill kommer den betydande skärpning av förmögenhetsskatten som riksdagen beslutade hösten 1982 och den ytterligare höjning av samma skatt vid 1984 års taxering som beslutades i december förra året.

Mot den här bakgrunden måste det enligt utskottets mening anses mer angeläget nu än någonsin tidigare att undanta det arbetande kapitalet i mindre och medelstora företag från förmögenhetsskatt.

Utskottet anser således att de nu aktuella motionsyrkandena bör tillstyrkas.

